АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

27.12.2024р. Одеса № 65/128-рп/к

Справа № 65/109-03/2024

Про початок розгляду
справи про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання третього відділу досліджень і розслідувань від 27.12.2024 № 65-03/293-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

(1) Бездіяльність Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме бездіяльність органу місцевого самоврядування, яка може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.

(2) Бездіяльність Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області полягає у не проведенні конкурсної процедури на право отримання в оренду водопровідних мереж та інженерних споруд на території сіл Йосипівка та Лібенталь, які знаходяться у комунальній власності Маяківської сільської територіальної громади, передбаченої чинним законодавством для об'єктів у сфері водопостачання та водовідведення.

2. ВІДПОВІДАЧ

(3) Маяківська сільська рада Одеського району Одеської області (надалі – Маяківська сільська рада) згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, має ідентифікаційний код юридичної особи – «Інформація, доступ до якої обмежено», місцезнаходження: «Інформація, доступ до якої обмежено».

(4) Основним видом діяльності Маяківської сільської ради є «Інформація, доступ до якої обмежено».

(5) Систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого

самоврядування визначає відповідно до Конституції України Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».

(6) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

(7) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

(8) Згідно з частиною першою статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень.

(9) Отже, враховуючи вищевикладене, Маяківська сільська рада є органом місцевого самоврядування та юридичною особою і наділена власними повноваженнями, в межах яких діє самостійно і несе відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(10) Відповідно до статей 3, 7, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснюється в межах Одеської області державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(11) Відділенням надіслано вимогу про надання інформації приватному підприємству «УПТК-1» (далі - ПП «УПТК-1») від 09.08.2023 № 65-02/1662.

(12) Листом від 24.08.2023 № 633 (вх № 65-01/1553 від 28.08.2023) ПП «УПТК-1» надало інформацію з копіями підтверджуючих документів.

(13) Відділенням надіслано вимогу про надання інформації Маяківській сільській раді від 23.02.2024 № 65-02/382е.

(14) Листом від 04.03.2024 № 537/612-04.3-06 (вх № 65-01/646 від 12.03.2024) Маяківська сільська рада надала інформацію з копіями підтверджуючих документів.

(15) Відділенням надіслано вимогу про надання інформації до ПП «УПТК-1» від 05.06.2024 № 65-02/1527е.

(16) Листом від 17.06.2024 № 668 (вх № 65-01/1712 від 25.06.2024) ПП «УПТК-1» надано інформацію на зазначену вимогу.

(17) Відділенням направлено лист до Антимонопольного комітету України від 28.08.2024 № 65-02/2970е щодо необхідності звернення до Міністерства розвитку громад та територій України з метою отримання роз'яснень в межах здійснення заходів контролю.

(18) Антимонопольним комітетом України листом від 14.11.2024 № 6-07/14331 (вх. № 65-01/845К від 15.11.2024) перенаправлено до Відділення лист Міністерства розвитку громад та територій України від 14.11.2024 № 21186/25/10-24.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(19) Повноваження органів місцевого самоврядування визначено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

(20) Відповідно до статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»

- представницький орган місцевого самоврядування – виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону наділяється правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення;

- виконавчі органи рад – органи, які відповідно до Конституції України та цього Закону створюються сільськими, селищними, міськими, районними в містах (у разі їх створення) радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами.

(21) За положеннями частини другої статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

(22) Згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

(23) Згідно з частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

(24) Згідно з частиною першою статті 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.

(25) Діяльність суб'єктів природних монополій у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення регулюється Законом України «Про природні монополії».

(26) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(27) Відносини, пов'язані з передачею об'єктів права державної власності у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах або у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, а також об'єктів права комунальної власності у державну власність регулюється Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності».

(28) Особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, особливості оренди таких об'єктів передбачено Законом України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності».

(29) Зазначеним нормативно – правовим актом передбачена конкурсна процедура передачі в оренду цілісних майнових комплексів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення.

(30) Так, відповідно до статті 3 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у

комунальній власності» рішення про передачу в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, приймають:

- стосовно об'єктів, що перебувають у комунальній власності територіальної громади села, селища, міста, відповідні сільські, селищні, міські ради;
- стосовно об'єктів, що перебувають у спільній власності територіальних громад і в управлінні районної, обласної ради, відповідна районна, обласна рада за дорученням відповідних рад територіальних громад.

(31) Згідно з частиною першою статті 5 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» передача об'єкта у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебуває у комунальній власності, в оренду здійснюється за ініціативою фізичних та юридичних осіб, які можуть бути орендарями відповідно до Закону, або виконавчих органів сільських, селищних, міських рад чи місцевих органів виконавчої влади.

(32) Відповідно до частини четвертої статті 5 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» у разі прийняття відповідною радою, визначеною статтею 3 цього Закону, рішення про пропозицію передачі в оренду об'єкта у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебуває у комунальній власності, здійснюється організаційно-технічна підготовка цього об'єкта до передачі в оренду. Після завершення такої підготовки оголошується конкурс на право отримання об'єкта в оренду.

(33) Проведення конкурсу на право отримання в оренду об'єктів, зокрема, у сфері водопостачання та водовідведення, передбачено статтею 7 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності».

(34) Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані з передачею в оренду цілісних майнових комплексів підприємств, їхніх структурних підрозділів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності.

(35) Отже, положеннями законодавства передбачена процедура передачі в оренду цілісного майнового комплексу у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення за результатами проведеного конкурсу на право отримання такого об'єкта в оренду.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

(36) В ході здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах Одеської області Маяківська сільська рада листом 04.03.2024 № 537/612-04.3-06 (вх № 65-01/646 від 12.03.2024) надала Відділенню інформацію, відповідно до якої ПП «УПТК-1» згідно з рішенням Йосипівської сільської ради Овідіопольського району Одеської області від 07.11.2012 № 482-VI «Про призначення відповідальної організації за центральне водопостачання та вивіз твердих побутових відходів» (далі – Рішення) призначено відповідальною організацією за централізоване водопостачання на території сіл Йосипівка та Ленінталь (після 2016 року – Лібенталь).

(37) На підставі Рішення складено акт приймання-передачі об'єктів соціальної сфери в експлуатацію та обслуговування (крім житла) від 07.11.2012 (водопровідні мережі протяжністю 30 км по вулицям, які знаходяться на території сіл Йосипівка, Лібенталь) та укладено договір з технічного обслуговування внутрішньосільських водопровідних мереж від «Інформація, доступ до якої обмежено» (далі – Договір).

(38) Відповідно до Договору Йосипівська сільська рада Овідіопольського району Одеської області передала в тимчасове управління ПП «УПТК-1» водопровідні мережі та інженерні споруди на них, які знаходяться у комунальній власності територіальної громади (підпункт 1.1 пункту 1 Договору), а ПП «УПТК-1» взяло на себе зобов'язання по належній експлуатації та технічному обслуговуванню водопровідних мереж, які знаходяться у комунальній власності територіальної громади (підпункт 2.1 пункту 2 Договору). Строк дії договору становив 5 років з дня його підписання та вважався продовженим на цей же період, якщо за місяць до закінчення строку його дії однією із сторін не буде в письмовому вигляді заявлено про його розірвання чи необхідність перегляду (пункт 9.1 Договору).

(39) Таким чином, Йосипівська сільська рада Овідіопольського району Одеської області не передавала в оренду водопровідні мережі та інженерні споруди на них протяжністю 30 км по вулицям, які знаходяться на території сіл Йосипівка, Лібенталь у відповідності до процедури, яка передбачена законодавством, яке регулює питання передачі в оренду, зокрема, об'єктів у сфері водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності територіальних громад.

(40) Дані мережі були передані в управління ПП «УПТК-1» у відповідності до Рішення, що суперечить положенням законодавства.

(41) Відповідно до пункту 2 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські, районні в містах, районні, обласні ради після набрання чинності цим Законом здійснюють повноваження, передбачені Конституцією України і цим Законом.

(42) Згідно з підпунктом 4 пункту 6^1 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сформована територіальна громада є правонаступником усього майна, прав та обов'язків розформованої територіальної громади.

(43) У відповідності до підпункту 14 пункту 6^1 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» новообрана рада, її виконавчий комітет можуть вносити зміни, визнавати такими, що втратили чинність, або скасовувати акти відповідних органів місцевого самоврядування, правонаступниками яких вони є, та їх посадових осіб.

(44) Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 720-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Одеської області» території Йосипівської територіальної громади увійшли до складу Маяківської територіальної громади, а отже Маяківська сільська рада є правонаступником Йосипівської сільської ради Овідіопольського району Одеської області.

(45) В свою чергу, Маяківською сільською радою, як правонаступником Йосипівської сільської ради Овідіопольського району Одеської області не визнавалось таким, що втратило чинність, не вносились зміни до Рішення та акту приймання-передачі об'єктів соціальної сфери в експлуатацію та обслуговування (крім житла) від 07.11.2012, рішень щодо передачі в оренду ПП «УПТК-1» на конкурсних засадах зазначених мереж водопостачання та інженерних споруд також не приймалось.

(46) Рішенням виконавчого комітету Маяківської сільської ради від 24.02.2022 № 5/14-2022 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які здійснює ПП «УПТК-1» встановлена вартість тарифу на послуги з централізованого водопостачання для всіх споживачів у розмірі 21,00 грн/1 $м^3$, який був введений в дію з 01.03.2022.

(47) Рішенням виконавчого комітету Маяківської сільської ради від 24.10.2024 № 23/7-2024 «Про встановлення тарифу на послуги з централізованого водопостачання в селі Йосипівка та Лібенталь приватному підприємству «УПТК-1» встановлена вартість тарифу на послуги з централізованого водопостачання для всіх споживачів у розмірі 28,00 грн/1 $м^3$, який був введений в дію з 01.11.2024.

(48) Отже, ПП «УПТК-1» отримало в експлуатацію та обслуговування водопровідні мережі та інженерні споруди протяжністю 30 км по вулицям, які знаходяться на території сіл Йосипівка та Лібенталь лише на підставі Рішення про визначення даного приватного підприємства виконавцем послуг з централізованого водопостачання на території цих населених пунктів.

(49) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» *єдиний майновий комплекс* – активи, які сукупно забезпечують здатність суб'єкта господарювання здійснювати господарську діяльність або нарощувати присутність на ринку в економічно доцільні строки, зокрема рухоме майно, (устаткування, інвентар, сировина, продукція тощо), нерухоме майно (будівлі, споруди, земельні ділянки тощо), права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права.

(50) Відповідно до пункту 3 Положення про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 29.12.2010 № 1954, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 24.01.2011 за № 109/18847, *цілісний майновий комплекс* – об'єкт, сукупність активів якого забезпечує провадження окремої діяльності, що визначає загальнодержавне значення підприємства, на постійній і регулярній основі. Цілісними майновими комплексами можуть бути структурні підрозділи, які в установленому порядку виділяються в самостійні об'єкти.

(51) Листом від 17.06.2024 № 668 (вх № 65-01/1712 від 25.06.2024) ПП «УПТК-1» надало перелік об'єктів, що входять до складу водопровідних мереж та інженерних споруд, які знаходяться на території сіл Йосипівка та Лібенталь Маяківської територіальної громади.

(52) Згідно з актом приймання – передачі об'єктів соціальної сфери в експлуатацію та обслуговування від 07.11.2012 було передано в експлуатацію та обслуговування водопровідні мережі сіл Йосипівка та Лібенталь протяжністю 30 км по наступним вулицям сіл, які належали Йосипівській сільській раді Овідіопольського району Одеської області:

село Йосипівка

- вул. 8 Березня, 1-8 будинок;
- вул. Виноградна, 1-14 будинок;
- вул. Зарічна, 1-14 будинок;
- вул. Колгоспна, 1-34 будинок;
- вул. Петра Песара, 1-17 будинок;
- вул. Миру, 1-4 будинок;
- вул. Нафтовиків, 1-68 будинок;
- вул. Новоселів, 1-50 будинок;
- вул. Садова, 1-34 будинок;
- вул. Софіївська, 1-217а будинок;
- вул. Степова, 1-57а будинок;
- вул. Шевченка, 1-38 будинок;
- вул. Ювілейна, 1-21а будинок.

село Лібенталь

- вул. Гагаріна, 1-44 будинок;
- вул. Гоголя, 1-9 будинок;
- вул. Висоцького, 1 по 46 ділянки;
- вул. Троїцька, 1-53 будинок.

(53) Зазначений перелік майна (водопровідні мережі протяжністю 30 км по вказаних вулицях на території сіл Йосипівка, Лібенталь та інженерні споруди на них) у сукупності може забезпечувати здійснення господарської діяльності з централізованого водопостачання, а отже, має ознаки цілісного майнового комплексу у відповідності до чинного законодавства.

(54) Враховуючи зазначене, передача зовнішніх водопровідних мереж та інженерних споруд мала відбуватися у відповідності до Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності».

(55) Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» після завершення підготовки об'єкта у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебуває у комунальній власності, до передачі в оренду відповідна рада, визначена статтею 3 цього Закону, своїм рішенням:

- затверджує конкурсну документацію;
- утворює конкурсну комісію, затверджує її склад та порядок роботи. До складу конкурсної комісії включаються також представники всеукраїнських об’єднань організацій роботодавців на галузевому рівні у сфері житлово-комунальних послуг і професійних спілок, що є стороною або приєдналися до Галузевої угоди;
- оголошує конкурс;
- визначає розмір реєстраційного внеску для участі в конкурсі (у розмірі від одного до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

(56) Відповідно до частини другої статті 7 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» оголошення конкурсу здійснюється конкурсною комісією в десятиденний строк з дня її утворення шляхом розміщення у друкованому медіа відповідної ради (за його відсутності – у місцевому друкованому медіа, визначеному такою радою), на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері житлово-комунального господарства, і на веб-сайті відповідної ради (за його наявності) інформації про оголошення конкурсу, яка, зокрема, повинна містити відомості про: об'єкт, що пропонується до оренди (найменування, характеристики тощо); орган, який передає об'єкт в оренду, - відповідну раду; строк, на який об'єкт передається в оренду; строк подання заявок на участь у конкурсі; розмір реєстраційного внеску; строк, протягом якого оголошуються результати конкурсу; адресу, номери телефонів та інші контактні дані конкурсної комісії для отримання додаткової інформації; вимоги до оформлення заявок на участь у конкурсі; кваліфікаційні вимоги до претендентів.

(57) Відповідно до частини п’ятнадцятої статті 7 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» на підставі висновків конкурсної комісії відповідна рада, визначена у статті 3 цього Закону, не пізніше ніж протягом місяця приймає рішення про переможця конкурсу, про що конкурсна комісія не пізніше ніж протягом п'яти днів з дня прийняття рішення повідомляє переможця.

(58) Таким чином, підготовка, проведення та визначення переможця конкурсу забезпечується відповідною радою.

(59) З огляду на зазначене, бездіяльність Маяківської сільської ради, яка полягає у не проведенні конкурсної процедури на право отримання в оренду водопровідних мереж та інженерних споруд на території сіл Йосипівка та Лібенталь, які знаходяться у комунальній власності Маяківської сільської територіальної громади, передбаченої чинним законодавством для об’єктів у сфері водопостачання та водовідведення, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме бездіяльність органу місцевого самоврядування, яка може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.

6. ПОЗИЦІЯ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ ЩОДО ОБСТАВИН ДОСЛІДЖЕННЯ

(60) Міністерство розвитку громад та територій України (далі - Мінінфраструктури) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема: у сфері благоустрою населених пунктів, житлово – комунального господарства, управління побутовими відходами.

(61) Фонд державного майна України є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

(62) Відділення звернулось листом від 02.04.2024 № 65-02/784е до Антимонопольного комітету України щодо долучення до матеріалів справи роз'яснень Мінінфраструктури та Фонду державного майна України з питань процедури передачі водопровідно-каналізаційних мереж та споруд в оренду/користування.

(63) Антимонопольним комітетом України листом від 23.04.2024 № 128-29.2/07-4096е (вх. № 65-01/318К від 23.04.2024) перенаправлено до Відділення лист Мінінфраструктури від 01.03.2024 № 6-09/2804 та Фонду державного майна України від 09.02.2024 № 4-09/1782 щодо надання роз'яснення з питань передачі водопровідно-каналізаційних мереж та споруд в оренду/користування.

(64) Так, відповідно до зазначених вище листів Мінінфраструктури та Фонд державного майна України поінформували про наступне:

Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» передача в оренду майна, що перебуває у комунальній власності, здійснюється органами місцевого самоврядування відповідно до вимог цього Закону.

Законом України «Про оренду державного та комунального майна» запроваджено процедуру передачі в оренду державного та комунального майна на електронних аукціонах за допомогою електронної торгової системи (далі – ЕТС).

Механізм передачі в оренду державного та комунального майна, включаючи особливості передачі його в оренду відповідно до положень Закону України «Про оренду державного та комунального майна» визначено Порядком передачі в оренду державного та комунального майна (далі – Порядок передачі майна в оренду), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03 червня 2020 р. № 483 «Деякі питання оренди державного та комунального майна».

Частиною другою статті 9 Закон України «Про оренду державного та комунального майна» визначено заборону передачі державного або комунального майна в безоплатне користування або позичку.

Так, згідно зі статтею 191 Цивільного кодексу України підприємство є єдиним майновим комплексом, що використовується для здійснення підприємницької діяльності. До складу підприємства як єдиного майнового комплексу входять усі види майна, призначені для його діяльності, включаючи земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировину, продукцію, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо інше не встановлено договором або законом. При цьому відповідно до пункту 6 частини першої статті 1 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» єдиний майновий комплекс державного або комунального підприємства, його структурного підрозділу – усі види майна, призначені для діяльності підприємства, його структурного підрозділу, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировина, продукція, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інші позначення та права, включаючи права на земельні ділянки.

(65) Таким чином, відповідно до інформації, наданої Мінінфраструктури та Фондом державного майна України, діючим законодавством України визначено особливості передачі в оренду об'єктів у сфері водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, виключно шляхом проведення конкурсу.

(66) Крім того, Відділення направило лист до Антимонопольного комітету України від 28.08.2024 № 65-02/2970е про необхідність звернення до Мінінфраструктури з метою отримання роз'яснень щодо зобов'язань органів місцевого самоврядування провести конкурс на право отримання в оренду об'єктів у сфері водопостачання та водовідведення.

(67) Антимонопольним комітетом України листом від 14.11.2024 № 6-07/14331 (вх. № 65-01/845К від 15.11.2024) перенаправлено до Відділення лист Мінінфраструктури від 14.11.2024 № 21186/25/10-24, в якому зазначено таке.

(68) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Підпунктом 8 пункту 4 Положення про Міністерство розвитку громад та територій України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460 із змінами, передбачено, що Мінінфраструктури відповідно до покладених на нього завдань інформує та надає роз'яснення щодо реалізації державної політики з питань, що належать до його компетенції.

Відповідно до пункту 6^1 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сформована територіальна громада є правонаступником усього майна, прав та обов'язків розформованої територіальної громади.

Згідно із статтею 143 Конституції України територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності.

При цьому, частиною третьою статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад.

Від імені та в інтересах територіальних громад права суб'єкта комунальної власності здійснюють відповідні ради.

При цьому, відповідно до частини шостої статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» відносини оренди об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності».

Сфера дії Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» поширюється на відносини, пов'язані передачею в оренду цілісних майнових комплексів підприємств, їхніх структурних підрозділів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, а також господарським використанням об'єктів оренди відповідно до цього Закону.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про особливості передачі в оренду об'єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» рішення про передачу об'єкта у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебуває у комунальній власності, в оренду приймають:

- стосовно об'єктів, що перебувають у комунальній власності територіальної громади села, селища, міста, - відповідні сільські, селищні, міські ради;

- стосовно об'єктів, що перебувають у спільній власності територіальних громад і в управлінні районної, обласної ради, - відповідна районна, обласна рада за дорученням відповідних рад територіальних громад.

У разі прийняття відповідною радою рішення про пропозицію передачі в оренду об'єкта у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебуває у комунальній власності, здійснюється організаційно-технічна підготовка цього об'єкта до передачі в оренду. Після завершення такої підготовки оголошується конкурс на право отримання об'єкта в оренду.

Орган, уповноважений управляти комунальним майном, відповідно до статті 7 Закону України «Про особливості передачі в оренду об’єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності» забезпечує проведення конкурсу на право отримання в оренду об’єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення.

(69) Таким чином, відповідно до інформації, наданої Мінінфраструктури та Фондом державного майна України, нормами законодавства визначено особливості передачі в оренду об’єктів у сфері водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності, які, полягають в забезпеченні проведення органами місцевого самоврядування конкурсу на право отримання в оренду об’єктів у сферах теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності.

7. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНЦІЮ

(70) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб’єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб’єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб’єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб’єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

(71) Згідно із частиною першою статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» цим Законом регулюються відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією.

(72) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб’єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов’язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

(73) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб’єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється органами Антимонопольного комітету України.

(74) Отже, органи місцевого самоврядування та їх виконавчі комітети повинні здійснювати заходи щодо створення та розвитку конкурентного середовища на ринках.

(75) Ринок послуг з централізованого водопостачання перебуває у стані природної монополії, тому виконання органами місцевого самоврядування зобов’язання щодо сприяння розвитку конкуренції здійснюється шляхом створення відповідних умов, в тому числі завдяки проведенню конкурсів.

(76) Проведення конкурсу стимулює розвиток конкурентного середовища, а також сприяє підвищенню рівня якості даних послуг.

(77) Недотримання зазначених норм законодавства може призвести до недопущення конкуренції та, відповідно, до незабезпечення органами місцевого самоврядування заходів, які сприятимуть розвитку економічної конкуренції.

(78) Бездіяльність Маяківської сільської ради, яка полягає у не проведенні конкурсної процедури на право отримання в оренду водопровідних мереж та інженерних споруд на території сіл Йосипівка та Лібенталь, які знаходяться у комунальній власності Маяківської сільської територіальної громади, передбаченої чинним законодавством для об'єктів у сфері водопостачання та водовідведення, обмежує право інших учасників ринку послуг з централізованого водопостачання – потенційних конкурентів, якими є суб'єкти господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері надання цих послуг, які мають відповідну матеріально-технічну базу, та які бажають працювати на вказаному ринку послуг, можливості змагатися за отримання права здійснювати господарську діяльність із надання послуг з централізованого водопостачання на зазначеній території, та відповідно, доступу на цей ринок на конкурентних засадах.

(79) Отримання права надання послуг з централізованого водопостачання без участі у конкурсній процедурі звільняє суб'єктів господарювання від потреби пропонувати для здобуття права надання цих послуг кращі умови їх надання, тобто використовувати власні досягнення для отримання переваг порівняно з іншими суб'єктами господарювання.

(80) У даному випадку, потенційними конкурентами на даному ринку послуг можуть виступати суб'єкти господарювання, які здійснюють свою діяльність в сфері централізованого водопостачання в інших населених пунктах Одеської області.

(81) На території Одеського району Одеської області здійснюють господарську діяльність інші суб'єкти господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері надання послуг з централізованого водопостачання, та які отримали у користування цілісні майнові комплекси у сфері централізованого водопостачання, які перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, а саме:

- ТОВ «Маякиводоканал» (місце провадження діяльності з надання послуг централізованого водопостачання – територія сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області);
- ПП «УПТК-2» (місце провадження діяльності з надання послуг централізованого водопостачання - села Новоградківка та Мар'янівка Одеського району Одеської області);
- ФОП «Інформація, доступ до якої обмежено» (місце провадження діяльності з надання послуг централізованого водопостачання – село Роксолани Одеського району Одеської області).

(82) Внаслідок бездіяльності Маяківської сільської ради ПП «УПТК-1» продовжує здійснювати господарську діяльність з централізованого водопостачання не завдяки власним досягненням, здобутим у результаті участі у відповідній конкурсній процедурі, внаслідок чого було б забезпечено змагання з іншими суб'єктами господарювання - конкурентами, що є однією із умов економічної конкуренції, а за рахунок зовнішніх чинників, якими в цьому випадку є вплив органу місцевого самоврядування, наділеного владними повноваженнями.

(83) Враховуючи, що змагання між суб'єктами господарювання є головною ознакою конкуренції, не проведення конкурсної процедури на право отримання в оренду водопровідних мереж та інженерних споруд на території сіл Йосипівка та Лібенталь, які знаходяться у комунальній власності Маяківської сільської територіальної громади, передбаченої чинним законодавством для об'єктів у сфері водопостачання та водовідведення, не сприяло доступу до такого змагання всіх потенційних учасників вказаних ринків послуг, що може призвести до недопущення конкуренції на цих ринках.

8. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

(84) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

(85) Одним із принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні відповідно статті 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», є законність.

(86) Відповідно до положень частини третьої статті 18 Господарського кодексу України органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством.

(87) За умовами частини першої статті 25 Господарського кодексу України держава підтримує конкуренцію як змагання між суб'єктами господарювання, що забезпечує завдяки їх власним досягненням здобуття ними певних економічних переваг, внаслідок чого споживачі та суб'єкти господарювання отримують можливість вибору необхідного товару і при цьому окремі суб'єкти господарювання не визначають умов реалізації товару на ринку.

(88) Згідно з частиною третьою статті 25 Господарського кодексу України уповноважені органи державної влади і органи місцевого самоврядування повинні здійснювати аналіз стану ринку і рівня конкуренції на ньому і вживати передбачених законом заходів щодо упорядкування конкуренції суб'єктів господарювання.

(89) Відповідно до частини першої статті 40 Господарського кодексу України державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства, захист інтересів підприємців та споживачів від його порушень здійснюються Антимонопольним комітетом України відповідно до його повноважень, визначених законом.

(90) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб’єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

(91) Отже, дія Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на діяльність Маяківської сільської ради з реалізації державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції.

(92) Частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

(93) Згідно з положеннями частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(94) Згідно з пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

9. ВИСНОВКИ

(95) З огляду на зазначене, бездіяльність Маяківської сільської ради, яка полягає у не проведенні конкурсної процедури на право отримання в оренду водопровідних мереж та інженерних споруд на території сіл Йосипівка та Лібенталь, які знаходяться у комунальній власності Маяківської сільської територіальної громади, передбаченої чинним законодавством для об'єктів у сфері водопостачання та водовідведення, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме бездіяльність органу місцевого самоврядування, яка може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12^1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частиною 1 статті 36 та статтею 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, пунктом 2 розділу II, розділом IV, пунктом 9 розділу VI та пунктом 1 розділу VII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (із змінами), адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА :

1. Розпочати розгляд справи у зв'язку з бездіяльністю Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області (ідентифікаційний код юридичної особи – «Інформація, доступ до якої обмежено»), яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме бездіяльність органу місцевого самоврядування, яка може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.
2. Доручити збирання та аналіз доказів у справі третьому відділу досліджень і розслідувань Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

Голова Колегії Ірина ДАНИЧ